

TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH DẪN DẮT CÔNG CUỘC XÂY DỰNG VÀ CHỈNH ĐỐN ĐẢNG

□ **GS. TS. PHÙNG HỮU PHÚ**

Phó Chủ tịch Thường trực Hội đồng Lý luận Trung ương

Sinh thời, Thủ tướng Phạm Văn Đồng - người đồng chí gần gũi, người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Hồ Chí Minh đã làm gương mẫu để xây dựng Đảng. Tấm gương của lãnh tụ được sự hưởng ứng tự nguyện và nhiệt tình của toàn Đảng, đã tạo nên khuôn phép chặt chẽ và thiêng liêng, để lại truyền thống tốt đẹp về Đảng và sự lãnh đạo của Đảng”.

HỒ CHÍ MINH XÂY NỀN, ĐÁP MÓNG LÝ LUẬN XÂY DỰNG VÀ CHỈNH ĐỐN ĐẢNG

Điều Hồ Chí Minh quan tâm nhất trong suốt cuộc đời phấn đấu, hy sinh vì nước, vì dân là phải xây dựng cho được một bộ tham mưu cách mạng đủ phẩm chất, năng lực lãnh đạo dân tộc tiến hành cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc, xây dựng, bảo vệ chế độ xã hội mới thật sự vì nhân dân, vì con người. Nghiên cứu sâu sắc lý luận mác xít về xây dựng chính đảng vô sản kiểu mới; tổng kết nghiêm ngặt kinh nghiệm hoạt động, thành công và không thành công của các đảng cộng sản, công nhân quốc tế; phân tích hoàn cảnh, điều kiện, đặc điểm lịch sử và yêu cầu khách quan của cách mạng nước ta, Hồ Chí Minh đã dày công chuẩn bị về chính trị, tư tưởng, tổ chức để thành lập Đảng Cộng sản Việt

Nam và luôn chăm lo xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Người đã để lại cho Đảng ta di sản tư tưởng và kinh nghiệm hoạt động thực tiễn vô giá, đặt nền tảng cho lý luận về đảng cách mạng, đảng cầm quyền, về xây dựng, chỉnh đốn đảng với hệ thống luận điểm khoa học đầy tính sáng tạo⁽¹⁾, nổi bật là:

Thứ nhất, Hồ Chí Minh khẳng định từ sớm và nhất quán quan điểm: Đảng Cộng sản là nhân tố quyết định hàng đầu đưa cách mạng Việt Nam đến thắng lợi.

Trong tác phẩm *Đường Kách mệnh* (năm 1927), trả lời câu hỏi “*Cách mệnh trước hết phải có cái gì?*”, Người nhấn mạnh: “trước hết phải có đảng cách mệnh, để trong thì vận động và tổ chức dân chúng, ngoài thì liên lạc với dân tộc bị áp bức và vô sản giai cấp mọi nơi. Đảng có vững cách mệnh mới thành công, cũng như người cầm lái có vững thuyền mới chạy”⁽²⁾. Trong

Di chúc, nhìn lại thành quả cách mạng sau gần 40 năm Đảng lãnh đạo, Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ ngày thành lập đến nay, Đảng ta đã đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác”⁽³⁾.

Thứ hai, Hồ Chí Minh chỉ rõ quy luật hình thành và bản chất giai cấp, cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam. Nhận thức sâu sắc tính chất, đặc điểm của xã hội Việt Nam đầu thế kỷ XX, Hồ Chí Minh đã vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin về chính đảng vô sản kiểu mới ở một nước thuộc địa nửa phong kiến, khái quát thành quy luật: chủ nghĩa Mác - Lênin kết hợp với phong trào công nhân và phong trào yêu nước dẫn tới việc thành lập Đảng Cộng sản; và vì, lợi ích của giai cấp công

nhân với lợi ích của nhân dân lao động, lợi ích của dân tộc là thống nhất cho nên Đảng là Đảng của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động cũng tức là *Đảng của dân tộc Việt Nam*⁽⁴⁾. Đây là công hiến lý luận đặc sắc của Hồ Chí Minh định hướng cho toàn bộ sự nghiệp đấu tranh cách mạng và công cuộc xây dựng; chính đốn Đảng, mà hạt nhân quan trọng nhất chính là tư tưởng Đảng phải luôn luôn gắn bó mật thiết với nhân dân, là đội tiên phong, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của toàn dân tộc. Vai trò, vị trí, sức mạnh của Đảng bắt nguồn từ nền tảng này.

Thứ ba, Hồ Chí Minh xác định những nhân tố tạo nên năng lực, sức mạnh lãnh đạo của Đảng. Theo Người, Đảng muốn vững thì phải có lý luận cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin - “chủ nghĩa chân chính nhất,

chắc chắn nhất, cách mạng nhất”, “làm cốt”, làm nền tảng tư tưởng, “trong đảng ai cũng phải hiểu, phải làm theo chủ nghĩa ấy⁽⁵⁾. Đảng phải được xây dựng và hoạt động theo những nguyên tắc Đảng kiểu mới của giai cấp công nhân, nổi bật là các nguyên tắc: tập trung dân chủ; tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách; tự phê bình và phê bình; kỷ luật nghiêm minh và tự giác; đoàn kết, thống nhất. Theo Hồ Chí Minh, chính nền tảng tư tưởng khoa học, cách mạng và những nguyên tắc tổ chức, lãnh đạo, sinh hoạt, phát triển rất chặt chẽ, nghiêm minh hợp thành ưu thế chính trị vượt trội, sức mạnh to lớn của Đảng Cộng sản mà không đảng phái chính trị nào có thể so sánh được, giúp Đảng Cộng sản có thể hoàn thành sứ mệnh trọng đại trước giai cấp, dân tộc.

Thứ tư, Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh mối quan hệ mật

thiết giữa Đảng với nhân dân. Đảng vừa là người lãnh đạo vừa là đầy tớ thật trung thành của nhân dân; lấy phục vụ nhân dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân làm tôn chỉ; dựa vào dân để xây dựng Đảng. Theo Hồ Chí Minh, tư tưởng của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân phải được “quán triệt trong toàn bộ sự nghiệp xây dựng cấu trúc thượng tầng của chế độ và thể chế của nhà nước ta”⁽⁶⁾. Người luôn căn dặn: “Trong bầu trời không gì quý bằng nhân dân, trong thế giới không gì mạnh bằng lực lượng đoàn kết của nhân dân”⁽⁷⁾; “giữ chặt mối liên hệ với dân chúng và luôn luôn lắng tai nghe ý kiến của dân chúng, đó là nền tảng lực lượng của Đảng và nhờ đó mà Đảng thắng lợi”; “Chính phủ và Đảng chỉ mưu giải phóng cho nhân dân, vì thế, bất kỳ việc gì cũng vì lợi ích của nhân dân mà làm và chịu trách nhiệm trước nhân

dân” nhất là “sự lãnh đạo trong mọi công tác thiết thực của Đảng, ắt phải từ trong quần chúng ra, trở lại nơi quần chúng”⁽⁸⁾. Người nhấn mạnh, trong toàn bộ quá trình công tác tổ chức, cán bộ trước hết phải dựa vào dân, phải từ phong trào cách mạng của quần chúng mà phát hiện, tuyển chọn cán bộ; đưa cán bộ thâm nhập vào hoạt động thực tiễn của quần chúng, thông qua sự giúp đỡ, kiểm soát của nhân dân để đào tạo, rèn luyện cán bộ, giúp cán bộ gột rửa, khắc phục các tật bệnh của chủ nghĩa cá nhân, vươn tới nhân, nghĩa, trí, dũng, liêm theo quan điểm và lập trường cách mạng⁽⁹⁾.

Thứ năm, Hồ Chí Minh yêu cầu Đảng phải thường xuyên chăm lo xây dựng và chỉnh đốn. Người chỉ rõ, Đảng không phải từ trên trời rơi xuống, Đảng ra đời và trưởng thành trong lòng xã hội, do vậy cũng bị lây nhiễm các tật bệnh có trong xã hội. Để xứng đáng là một Đảng cách mạng chân chính, xứng đáng với niềm tin yêu của nhân dân, Đảng phải thường xuyên chăm lo xây dựng và chỉnh đốn Đảng, nhất là ở những thời điểm cách mạng gặp khó khăn, thử thách hoặc chuyển sang thời kỳ, giai đoạn mới. Xây dựng, chỉnh đốn là nhằm làm cho Đảng luôn trong sạch, vững mạnh, làm cho đội ngũ cán bộ, đảng viên thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện, không ngừng nâng cao phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của nhiệm vụ cách mạng. Xây dựng và chỉnh đốn Đảng có quan hệ mật thiết với nhau, trong đó xây dựng Đảng toàn diện, làm cho Đảng vững mạnh về chính trị,

“Việc cần làm trước tiên là chỉnh đốn lại Đảng, làm cho mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên, mỗi chi bộ đều ra sức làm tròn nhiệm vụ Đảng giao phó cho mình, toàn tâm, toàn ý phục vụ nhân dân”⁽¹⁰⁾.

Di chúc HỒ CHÍ MINH

tư tưởng, tổ chức, đạo đức, thật sự “là đạo đức, là văn minh”, tiêu biểu cho trí tuệ, danh dự, lương tâm của dân tộc, thời đại là nhiệm vụ cơ bản, có ý nghĩa quyết định; chỉnh đốn Đảng nhằm hạn chế, ngăn chặn, đẩy lùi những tật bệnh, tệ nạn trong Đảng do thoái hóa, biến chất của một bộ phận cán bộ, đảng viên, nhất là trong điều kiện Đảng cầm quyền, là nhiệm vụ thường xuyên quan trọng.

HỒ CHÍ MINH - TẤM GƯƠNG SÁNG NGỜI VỀ ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH CỦA NGƯỜI CỘNG SẢN VÌ ĐÀI

Đồng thời với việc xây dựng nền tảng lý luận xây dựng, chỉnh đốn Đảng, Hồ Chí Minh bằng cả cuộc đời hoạt động không mệt mỏi của mình đã nêu tấm gương lớn về đạo đức, phong cách của Người cộng sản chân chính. Đạo đức cộng sản của Người bắt nguồn, tỏa sáng

từ tấm lòng yêu nước, thương dân, từ nhận thức có tính nguyên lý: “Ngoài lợi ích của dân tộc, của Tổ quốc, thì Đảng không có lợi ích gì khác”⁽¹¹⁾; từ lẽ sống tận trung với Đảng, tận hiếu với dân, suốt đời phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phấn đấu vì hạnh phúc của con người; luôn đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết; kiên quyết quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng. Tư tưởng, đạo đức cộng sản thấm nhuần tự nhiên trong suy nghĩ, hành động của Người, được biểu hiện sinh động thành phong cách Hồ Chí Minh. Đó là phong cách tư duy khoa học, sáng tạo; phong cách lãnh đạo dân chủ, quần chúng, quyết đoán, nói đi đôi với làm; phong cách làm việc cụ thể, sâu sát, dứt điểm; phong cách sống giản dị, thanh cao; phong cách ứng xử tinh tế, nhân văn tràn đầy tình yêu thương con người.

Sinh thời, Thủ tướng Phạm Văn Đồng - người đồng chí gần gũi, người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Hồ Chí Minh đã làm gương mẫu để xây dựng Đảng. Tấm gương của lãnh tụ được sự hưởng ứng tự nguyện và nhiệt tình của toàn Đảng, đã tạo nên khuôn phép chặt chẽ và thiêng liêng, để lại truyền thống tốt đẹp về Đảng và sự lãnh đạo của Đảng”⁽¹²⁾.

ĐẨY MẠNH XÂY DỰNG, CHỈNH ĐỐN ĐẢNG THEO TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, PHONG CÁCH HỒ CHÍ MINH

Trong 90 năm lãnh đạo cách mạng, thấm nhuần tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí

Minh, Đảng ta thường xuyên chăm lo xây dựng, chỉnh đốn, không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu. Sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng là nhân hàng đầu quyết định thắng lợi của cách mạng nước ta. Bước vào thời kỳ đổi mới, nhất là những nhiệm kỳ đại hội Đảng gần đây, Đảng luôn xác định xây dựng, chỉnh đốn Đảng là nhiệm vụ then chốt. Đại hội Đảng, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư Trung ương Đảng các nhiệm kỳ đã ban hành nhiều nghị quyết, chỉ thị, quy định về xây dựng, chỉnh đốn Đảng; phát động và lãnh đạo nhiều cuộc vận động xây dựng, chỉnh đốn Đảng, học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, đạt được nhiều kết quả quan trọng. Tuy nhiên, trước tác động của mặt trái của cơ chế kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế, có nơi, có lúc, một số tổ chức đảng, một bộ phận cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ có chức, có quyền, không nhận thức đầy đủ tầm quan trọng đặc biệt của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, không thực hiện nghiêm túc nghị quyết, quy định của Đảng và những chỉ dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, sa vào chủ nghĩa cá nhân, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, có biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, làm tổn hại thanh danh, uy tín của Đảng, giảm sút niềm tin của nhân dân.

Nhận thức sâu sắc nguy cơ tha hóa trong nội bộ Đảng; yêu cầu bức thiết, cấp bách của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; quán triệt, kế thừa, phát huy những giá trị vô giá của tư

Chính tư tưởng, đạo đức, phong cách cộng sản của Hồ Chí Minh đã trở thành niềm tin yêu, thành ngọn cờ dẫn dắt toàn Đảng, toàn dân trong sự nghiệp cách mạng lâu dài, gian khổ, trong công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Cán bộ, đảng viên, nhân dân tự hào, tin tưởng vì Đảng Cộng sản Việt Nam là Đảng do Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập, rèn luyện, là Đảng Hồ Chí Minh.

tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, Đại hội XII của Đảng đặt lên hàng đầu nhiệm vụ trọng tâm: “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ năng lực, phẩm chất, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ⁽¹³⁾. Trong hơn 3 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội, Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã đã tập trung cao độ ban hành, lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiều nghị quyết quan trọng về xây dựng, chỉnh đốn Đảng; triển khai sâu rộng học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; đẩy mạnh quyết liệt cuộc đấu tranh chống tham nhũng và những khuyết tật trong Đảng, trong đó đội ngũ cán bộ chủ chốt, trước hết là các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Trung ương Đảng có trách nhiệm nêu gương.

Quyết tâm chính trị, hành động quyết liệt của toàn Đảng đang tạo ra những chuyển biến tích cực, quan trọng, từng bước củng cố, tăng cường niềm tin của nhân dân đối với Đảng, tạo động lực cho công cuộc xây dựng, bảo vệ Tổ quốc.

Trên thực tế, công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay và trong thời kỳ sắp tới thể hiện sinh động giá trị bền vững của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Học tập, làm theo tấm gương vĩ đại của Người, toàn Đảng và cán bộ, đảng viên cần thấm nhuần sâu sắc những quan điểm của Người, học theo đạo đức, phong cách của Người, trong đó đặc biệt chú trọng:

Thứ nhất, giữ vững bản chất giai cấp, bản lĩnh chính trị, thống nhất tư tưởng, tiếp tục vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tiếp thu tinh hoa trong truyền thống dân tộc và văn minh của nhân loại, không ngừng hoàn thiện, lãnh đạo thực hiện thành công đường lối đổi mới, phấn đấu đưa đất nước trở thành quốc gia phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Thứ hai, xây dựng Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức, trọng tâm là xây dựng văn hóa, đạo đức trong toàn Đảng, trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, làm gương xây dựng văn hóa, đạo đức xã hội. Thực hiện bằng được lời căn dặn của Hồ Chí Minh: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thực sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta

thật sự trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người dày tớ thật trung thành của nhân dân⁽¹⁴⁾.

Thứ ba, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, phong cách của cán bộ, đảng viên, lấy hiệu quả phụng sự phát triển đất nước, chăm lo hạnh phúc của nhân dân làm tiêu chí hàng đầu; thực hiện theo phương châm Hồ Chí Minh chỉ dạy: “Phải nắm vững quy luật phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận những điều kiện cụ thể, những biện pháp cụ thể. Kế hoạch phải chắc chắn, cân đối. Chớ đem chủ quan của mình thay cho điều kiện thực tế. Phải phòng chống bệnh chủ quan, tác phong quan liêu, đại khái⁽¹⁵⁾”.

Thứ tư, kiên quyết, kiên trì đấu tranh không khoan nhượng khắc phục những yếu kém trong

tổ chức đảng, ngăn chặn, đẩy lùi, tẩy trừ sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, đặc biệt là tình trạng tham nhũng, “lợi ích nhóm”, bè phái, cơ hội chính trị, chạy chức, chạy quyền, quan liêu, xa dân... trong cán bộ, đảng viên, làm cho Đảng thật sự liêm khiết, thật sự là Đảng của giai cấp, của dân tộc, được nhân dân tin yêu, ủng hộ. □

(1) Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh: *Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2003, tr. 132-175.

(2), (5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2000, t. 2, tr. 267-268, 268.

(3), (10), (14) Hồ Chí Minh: *Toàn*

tập, Sdd, t. 12, tr. 510, 503, 503.

(4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 6, tr. 175.

(6) Hoàng Tùng: *Quá trình hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh và giá trị chỉ đạo đối với cách mạng Việt Nam*, Tạp chí Cộng sản, số 4-1992, tr. 12-13.

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 8, tr. 276.

(8), (9), (11) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 5, tr. 229-306, 229-306, 230.

(12) Phạm Văn Đồng: *Hồ Chí Minh - tinh hoa và khí phách của dân tộc*, Nxb. Chính trị quốc gia, H, 2019, tr. 179.

(13) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, H, 2016, tr. 217.

(15) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sdd, t. 10, tr. 314.